

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Institutionen för pedagogik

ARBETS-PM

**Insamling av ämnesprovsresultat i svenska, engelska och
matematik för årskurs 9 våren 1998**

Allan Svensson

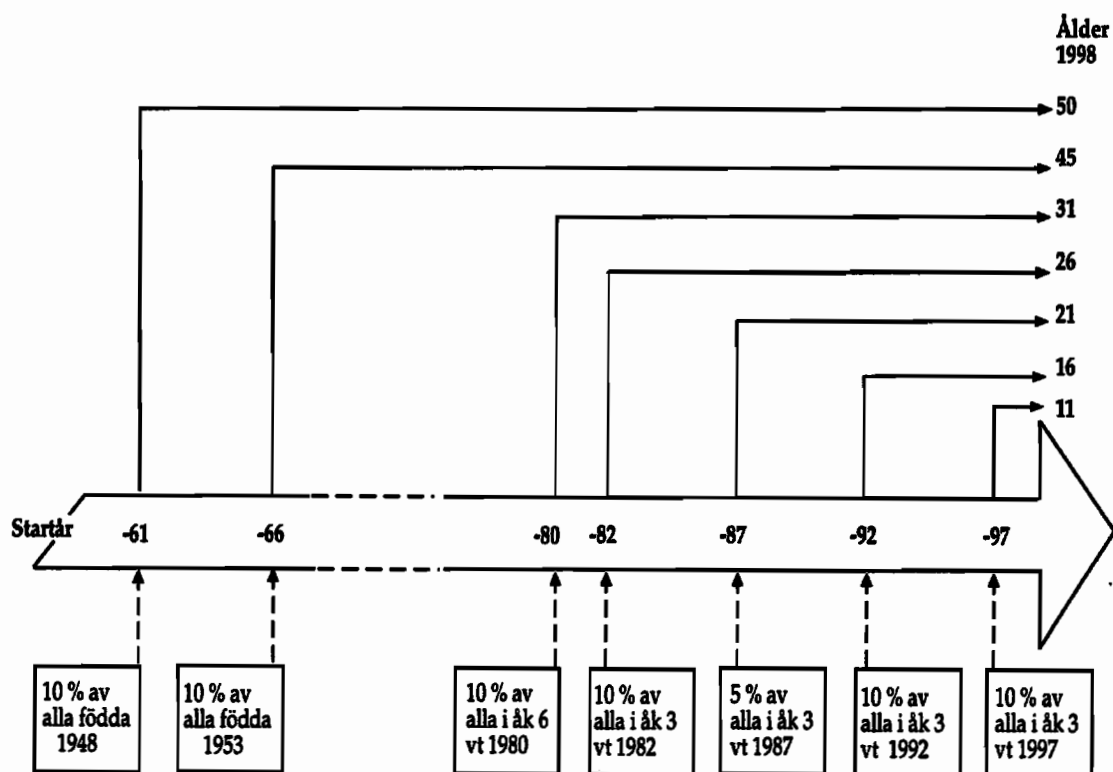
December 1998

A large, handwritten, stylized letter 'S' in black ink, located in the bottom right corner of the page.

INSAMLING AV ÄMNESPROVSRESULTAT I SVENSKA, ENGELSKA OCH MATEMATIK FÖR ÅRSKURS 9 VÅREN 1998

Sedan början av 1960-talet har Statistiska centralbyrån i samverkan med olika forskningsinstitutioner genomfört uppföljningsundersökningar inom skolväsendet. Dessa undersökningar är sedan 1990 sammanslagna till ett projekt benämnt *UTVÄRDERING GENOM UPPFÖLJNING (UGU)* förlagt till Institutionen för pedagogik vid Göteborgs universitet.

Uppföljningsundersökningarna är ett led i den centrala utvärderingen av skolan och baseras på stora och riksrepresentativa stickprov från olika årskullar av elever. Hittills har sju uppföljningsundersökningar startats. I figur 1 ges en översiktlig bild av projektet, där det bl.a. framgår vilket år respektive undersökning börjat, vilka individer som ingår samt deras ålder 1998. Utförlig information om projektet återfinns i Härnqvist et al. (1994).

Figur 1. Uppföljningsundersökningarnas startår samt deltagarnas ålder år 1998.

Bland de uppgifter som tidigare samlats in ingår resultaten på centralt utarbetade standardprov i svenska, engelska och matematik. Dessa prov bjöds i årskurs sex för de elever som tillhör de båda första kohorterna. För de tre följande kohorterna bjöds provet i engelska i årskurs åtta samt proven i svenska och matematik i årskurs nio. Se vidare Svensson (1992; 1993).

Huvudsyftet med standardproven var att ge läraren information om hur den enskilda klassen presterade i relation till riksnormerna eller med andra ord fungera som "rikslikare" vid betygssättningen. Härigenom blev de kunskaper som krävdes för de olika betygen förhållandevis lika i alla Sveriges skolor. I och med att man övergav det normrelaterade betygssystemet och övergick till ett målrelaterat har standardproven spelat ut sin roll.

Även vid ett målrelaterat betygssystem behövs dock någon form av centralt utarbetade hjälpmedel för bedömning av elevernas kunskapsutveckling och som stöd vid betygssättningen. Skolverket har därför låtit utarbeta ämnesprov i svenska, engelska och matematik som skall bjudas i årskurs nio. Den årskull som lämnade grundskolan våren 1998 var den första som erhöll målrelaterade avgångsbetyg och följaktligen även den första som genomgick de nya ämnesproven.

Proven beskrivs kortfattat i bilaga I till IV, som innehåller den information som sändes ut till de elever och de lärare som berördes av proven. En utförligare beskrivning finns i den rapport som utarbetats av Skolverket (1998).

Av de elever som ingår i UGU-projektets sjätte kohort befann sig den överväldigande majoriteten i årskurs nio läsåret 1997/98 och ingick sålunda bland dem som genomgick de nya ämnesproven. Från projektledningens sida ansågs det angeläget att komplettera tidigare insamlade data med resultaten från dessa prov. Kontakt togs därför med Skolverket, där man planerade någon form av resultatinsamling för att kunna göra en utvärdering av proven.

Överläggningarna med Skolverket resulterade i följande:

1. Skolverket genomförde en insamling av provuppgifter för samtliga elever som vårterminen 1998 befann sig i de 34 kommuner, från vilka eleverna i kohort sex samplades, när de befann sig i årskurs tre våren 1992. En förteckning över dessa kommuner återfinns i Reuterberg et al. (1996, s. 16). Valet av kommuner innebar att flertalet av de eleverna som ingår i projektets sjätte kohorten fanns med bland dem som ingick i urvalet.
2. Efter det att provresultaten insamlats och databearbetats översändes resultaten för de elever som ingick i kohort sex till UGU-projektet.
3. Ett mindre antal eller cirka fem procent av UGU-projektets elever fanns ej kvar i den kommun som de varit bosatta i våren 1992 och ingick således ej i Skolverkets urval. För att erhålla provresultaten även för dessa elever tillskrevs de skolor, där eleverna befann sig i årskurs nio. Lärarna till de aktuella eleverna orienterades om projektet och ombads att insända resultaten på de tre ämnesproven.

Tilläggas kan att båda insamlingarna ombesörjdes av Statistiska centralbyrån. Hur rapporteringen skedde framgår av det material som återfinns i bilaga V.

I tabellerna 1 till 3 anges antalet elever som har besvarat de olika delproven i svenska, engelska och matematik samt hur många som har erhållit ett sammanvägt provbetyg i respektive ämne. Enligt anvisningarna skulle eleverna ha deltagit i samtliga delprov för att erhålla sammanvägt provbetyg i ämnet. Som framgår av tabellerna har lärarna inte alltid följt dessa anvisningar, eftersom antalet elever med provbetyg överskrider antalet med resultat i vissa delprov.

I svenska varierar såväl resultatet på delproven som provbetyget mellan 1 och 4, där 1 = ej nått målet; 2 = Godkänd; 3 = Väl godkänd; 4 = Mycket väl godkänd.

Tabell 1. Antal elever som deltagit i provet i svenska.

Ingående delar	Antal deltagare	Variationsvidd
Delprov A (Läsförståelse)	6.162	1 - 4
Delprov B (Läsförståelse)	7.372	1 - 4
Delprov C (Skriftlig produktion)	7.440	1 - 4
Delprov D (Muntlig produktion)	6.605	1 - 4
Sammanvägt provbetyg	7.209	1 - 4

Tabell 2. Antal elever som deltagit i provet i engelska.

Ingående delar	Antal deltagare	Variationsvidd
Delprov A (Muntlig interaktion)	7.274	1 - 4
Delprov B:1 uppg 1	7.575	0 - 12
Delprov B:1 uppg 2	7.573	0 - 12
Delprov B:1 uppg 3	7.570	0 - 24
Delprov B:2 uppg 1	7.565	0 - 14
Delprov B:2 uppg 2	7.558	0 - 18
Delprov B (Receptiv förmåga)	7.436	1 - 4
Delprov C (Skriftlig produktion)	7.448	1 - 4
Sammanvägt provbetyg	7.397	1 - 4

I engelska och matematik föreligger förutom provbetyg och delprovsresultat även råpoängen på vissa delprov

Tabell 3. Antal elever som deltagit i provet i matematik.

Ingående delar	Antal deltagare	Variationsvidd
Delprov A antal rätt	7.507	0 - 30
Delprov A betyg (Tal- och symboluppfattn.)	7.309	1 - 4
Del P/G betyg (Par-/grupparbete)	6.936	1 - 4
Del M betyg (Muntlig kommunikation)	6.356	1 - 4
Delprov B antal poäng	7.378	0 - 45
Delprov B betyg (Problemlösning)	7.225	1 - 4
Delprov C betyg (Problemlösning)	7.334	1 - 4
Sammanvägt provbetyg	6.936	1 - 4

Det ursprungliga urvalet till projektets sjätte kohort uppgick till 9.108 elever. Av dessa vägrade 303 vid starten i årskurs tre att delta, varför uppgifter i denna årskurs insamlades för 8.805 elever (SCB, 1996). Fram till våren 1998 har ytterligare 49 personer meddelat att de ej önskar delta. Detta innebär att storleken på stickprovet minskat till 8.756.

Som framgår av tabellerna finns uppgift om provbetyg i svenska för 7.209, i engelska för 7.397 och i matematik för mellan 6.936. Detta innebär att andelen elever i kohorten som har de aktuella resultaten uppgår till 82, 84 respektive 79 procent. En del av bortfallet är dock oundvikligt på grund av att inte samtliga elever som tillhör kohorten befann sig i årskurs 9 i grundskolan våren 1998 - vissa elever hade utvandrat från Sverige, vissa återfanns i årskurs åtta, vissa hade gått över till en skolform där ämnesproven ej bjuds etc. Enligt en rimlig uppskattning finns därför uppgifter för drygt 90 procent av de elever som har kunnat göra proven - låt vara att det i vissa fall saknas resultat i ett eller flera delprov.

REFERENSER:

- Härnqvist, K., Emanuelsson, I., Reuterberg, S-E. & Svensson, A. (1994). *Dokumentation av projektet "Utvärdering genom uppföljning"* (Rapport 1994:03). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Reuterberg, S-E., Svensson, A., Giota, J., & Stahl, P-A. (1996). *UGU-projektets datainsamling i årskurs 6 våren 1995* (Rapport 1996:18). Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Skolverket (1998). *Ämnesproven skolår 9 1998. Resultatredovisning till skolorna. Skolverket, Nr 98:410.*
- Statistiska centralbyrån (1996). *Elevpanel för longitudinella studier. Elevpanel 4. Statistiska meddelanden, U 73, SM9601.*
- Svensson, A. (1992). *Insamling av standardprovsresultat i engelska för årskurs 8 våren 1992. Arbets-PM.* Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.
- Svensson, A. (1993). *Insamling av standarprovsresultat i svenska och matematik för årskurs 9 våren 1993. Arbets-PM.* Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik.

Gudrun Erickson
Birgitta Garne
Astrid Pettersson

1997-10-15

Till dig som går i nian läsåret 1997 – 98

Under vårterminen 1998 kommer nationella ämnesprov (Äp 9) i svenska, engelska och matematik att göras av samtliga elever i år 9. Syftet med proven är att hjälpa läraren att bedöma *om* och *hur bra* eleverna lyckats nå kursplanernas mål. Proven ska också bidra till att bedömningen av elevers kunskaper ska bli så likvärdig som möjligt över hela landet.

Ämnesproven ska spegla de mål som ställts upp inom respektive ämne och det som är centralt i läroplanen och kursplanerna. Varje elev ska få tillfälle att visa sina starka sidor, vad hon/han faktiskt *kan*.

Allt kan inte prövas i ett enskilt prov. Det du visar i det ordinarie skolarbetet och som din lärare bedömer under lång tid är förstås den viktigaste grunden för det betyg du får. Ditt resultat på det nationella provet är *en* del av den samlade bedömning som leder fram till att du får ett så rättvist slutbetyg som möjligt.

Engelska

I ämnesprovet i engelska får du möjlighet att visa din förmåga att kommunicera på engelska i tal och skrift och att förstå engelska som du hör och läser. Provet innehåller både lätta och svårare uppgifter och består av *tre delar*:

Del A är ett muntligt prov, ett tillfälle att visa din förmåga att *tala* engelska. Du samtalar då med en eller några kamrater om ett vardagligt och känt ämne.

I *del B* får du framför allt visa din förmåga att *läsa och förstå* samt *lyssna och förstå*. Du får läsa några olika typer av texter och lyssna på ett par olika bandinspelningar och efter varje del besvara ett antal frågor. Ibland får du några olika svarsalternativ att välja mellan, ibland ska du svara med ett eller ett par ord eller med några meningar. I viss mån testas alltså även din förmåga att *skriva* på engelska i denna del.

Del C är en skrivuppgift, där du ges tillfälle att visa din förmåga att skriva fritt på engelska. Du får två ämnen att välja mellan.

Svenska

Hur ser provet i svenska ut, ett prov som alla elever ska arbeta med? Det centrala innehållet i uppgifterna gäller, kortfattat uttryckt, förmågan att *tänka och dra slutsatser* av det man läser, *förstå* både yta och djup i en text, *ta ställning* till det man hör och läser och *uttrycka sig klart och begripligt* i olika sammanhang, både muntligt och skriftligt.

Ämnesprovet i svenska innehåller *tre delprov (A – C)*, som utförs med papper och penna samt *en muntlig del (D)*, som byggs in i hela terminens ordinarie undervisning. Ett texthäfte som innehåller texter av olika slag är utgångspunkten för de första tre delproven.

Del A ger dig möjligheter att visa din förmåga att läsa översiktligt och besvara uppgifter som kräver korta svar.

Del B innehåller färre frågor och kräver fylligare svar. Du har också viss frihet i valet av uppgift att arbeta med.

Del C är en skrivuppgift. Den innebär att du får välja en av fem uppgifter att skriva om. Texthäftet kan även nu ge viss inspiration.

Del D, den muntliga delen, kommer att fördelas över terminen och fogas in i den ordinarie undervisningen.

Matematik

Provet i matematik består av olika delprov. Två av dessa ska du arbeta med på dagar som är gemensamma för hela landet. Dessa delprov innehåller uppgifter där du noga måste redovisa *hur* du har löst uppgifterna.

Några delprov kan klassen arbeta med när som helst under vårterminen. Ett av dessa delprov innehåller uppgifter där du bara ska skriva svar. Du löser dessa uppgifter snabbast genom att använda huvudräkning. Ett annat delprov består av uppgifter som du ska lösa tillsammans med en kamrat. Även din förmåga att "tala matematik" kommer att bedömas i det nationella ämnesprovet.

*

För alla tre ämnesproven gäller att du får anvisningar och information av din lärare i respektive ämne om provdatum, bedömning och annat som rör proven.

Det är Skolverket som har ansvaret för alla nationella prov. Vi som konstruerar proven finns vid universitetet i Uppsala (svenska), universitetet i Göteborg (engelska) samt vid Lärarhögskolan i Stockholm (matematik). Uppgifterna i proven har prövats ut i olika omgångar på många olika skolor runt om i landet. Både elever och lärare har kommit med synpunkter och idéer och provuppgifterna har bearbetats och diskuterats ingående innan du får proven i din hand. Vi hoppas att du kommer att tycka att proven är bra och ger dig möjlighet att visa vad du kan i de olika ämnena.

Gudrun Erickson, provansvarig för ämnesprovet i engelska. Göteborgs universitet, avd. för språkpedagogik, Box 1010, 431 26 MÖLNDAL

Birgitta Garne, projektledare för Nationella prov i svenska. Uppsala universitet, Box 1834, 751 48 UPPSALA

Astrid Pettersson, projektledare för Nationella prov i matematik. Lärarhögskolan i Stockholm, PRIM-gruppen, Box 34 103, 100 26 STOCKHOLM

Katarina Kjellström, provansvarig för ämnesprovet i matematik, adress se ovan.

UPPSALA UNIVERSITET

Institutionen för nordiska språk

Avdelningen för forskning och utbildning i modern svenska (FUMS)

Nationella prov i svenska
Birgitta Garne

1997-10-25

Till lärare som undervisar i svenska, skolår 9, i grundskolan och i den grundläggande vuxenutbildningen läsåret 1997-1998

Den nionde klass du nu undervisar i svenska är den första som har arbetat efter Lpo94 under sin högstadietid. Detta läsår är det också premiär för nationella prov i engelska, matematik och svenska för dessa elever. I deras slutbetyg kommer bokstavsbedömning att användas.

Alla rektorer har underrättats i brev från Skolverket om huvuddragen av provens uppläggning och den informationen har antagligen nått dig också. Du vet därmed att ämnesproven i nian är obligatoriska och att de ges under vårterminen 1998. Syftet med proven är att de ska

* hjälpa läraren att bedöma om/hur väl enskilda elever nått målen för respektive ämne

* ge stöd för betygssättning

* bidra till att betygen blir jämförbara över landet.

Det här brevet innehåller en något fylligare beskrivning av ämnesprovet i svenska.

Alla ämnesprov för nian börjar distribueras vecka 6, 1998. För att våren ändå inte ska kännas alltför provtät är proven utlagda under större delen av terminen. Ett fåtal dagar är fastlagda för vissa delprov – i övrigt utförs delproven tidsmässigt så som det passar bäst på skolan. Liksom tidigare standardprovet innehåller det nationella provet i svenska en större skrivuppgift, *delprov C. Skrivdagen är för hela landet bestämd till den 11 mars* (om undantag se SKOLFS 1997:22).

Hela provet i svenska omfattar fyra delar, *delprov A – D*, varav tre med avgränsade provtillfällen, del A – C. Provets breddningsdel, den muntliga, del D, kan fördelas över hela terminen.

Det övergripande temat för delproven A – C berör *kommunikation och de spår och tecken vi människor lämnar på olika sätt*.

Uppgifterna i *delprov A* (för vilket en timme bör avsättas) syftar till att pröva elevernas förmåga att snabbt och säkert hitta faktauppgifter i ett större material, texthäftet. En del av tiden för detta första delprov anslås till att överblicka texthäftets innehåll så att eleverna får en viss förtrogenhet med det innan uppgifterna presenteras.

Delprov B har samma texthäfte som utgångspunkt. Även detta delprov tar en timme. Uppgifterna ger eleverna tillfälle att visa hur väl de förstår en text och inom varje delområde grupperas frågorna från lätta till mer kvalificerade frågor. Eleverna får också i uppgift att välja citat, kommentera dessa och motivera sitt val samt visa hur väl de kan urskilja samband och sammanhang mellan olika texter i häftet. En viss valfrihet finns mellan likvärdiga uppgifter.

Postadress:
FUMS
Box 1834
751 48 UPPSALA

Besöksadress:
Dragarbrunnsgatan 24, 4 tr.
Uppsala

Telefon: 018-471 00 00 vx.
Exp.: 018471 12 92
Direkt:
Telefax: 018-471 13 25
E-post:

Delprov C innebär uppsatsskrivande ungefär av den typ som standardprovet har innehållit och tar 160 minuter i anspråk. Texthäftet ger visst stöd även vid det provtillfället. Eleven väljer mellan fem skrivuppgifter med kortfattade anvisningar.

Provets breddningsdel är en *mundlig uppgift*. Varje lärare vet hur svårt det är att i ett prov pröva den muntliga förmågan på ett bra sätt. Samtidigt är ju muntligheten en mycket viktig del i ämnet svenska och bör just av det skälet *inte* lämnas utanför ett prov, vilket ofta framhålls. Gymnasieprovets muntliga del innebär en kort, enskild, informerande framställning med anknytning till provets tema. I femmans ämnesprov är det gruppdiskussion som har uppmärksammats. Nians provuppgifter knyter an till en annan form av muntligt framförande som också ger utrymme åt viss argumentation. Uppgiften för nian innebär att eleverna arbetar i par: lyssnar, överlägger med varandra och slutligen på ett övertygande sätt och med goda argument presenterar ett svar. Underlaget är korta bandade texter, fristående från temat för delproven A – C. Uppgifterna kan därför läggas in som kortare eller längre pass då och då under terminen.

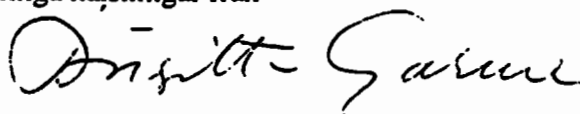
För elever i behov av särskilt stöd kan viss anpassning av proven behöva göras. *Allmänt gäller att den hjälp eleven brukar få i det ordinarie skolarbetet även ska ges i samband med proven.*

Allt provmaterial, inklusive anvisningar till läraren och underlag för bedömning av elevernas resultat, distribueras samtidigt. Bedömda och kommenterade exempel på elevlösningar ges för de olika provdelarna. Gränser för betyget Godkänd och Väl godkänd anges. *Resultaten beskrivs i en kunskapsprofil för varje elev och sammanfattas i ett provbetyg.* När läraren sätter sitt slutbetyg är således provresultatet en del av den samlade bedömningen.

Under arbetet med att utveckla proven har många skolor och lärare varit engagerade. Enskilda uppgifter har prövats ut var för sig och helhetsutprovning av provet har genomförts. Lärare och elever har lämnat värdefulla synpunkter på innehåll, uppläggning, texturval osv. Förutsättningarna för centralt konstruerade prov är nya i och med Lpo94, vilket dock inte hindrar att erfarenheter av tidigare prov både i Sverige och grannländerna tagits till vara. Men provkonstruktion är verkligen ett utvecklingsarbete och vi som arbetar med proven strävar efter fortsatt tät kontakt med lärare och elever – det är nödvändigt både för utvärdering och utveckling av proven.

De ansvariga för ämnesproven i svenska, engelska och matematik har också skrivit ett gemensamt brev till eleverna i år 9 i grundskolan (som de gärna kunde ta med sig hem och visa). Där har vi strävat efter att beskriva proven ur ett elevperspektiv och bl.a. understrukt vad proven går ut på samt att den viktigaste grunden för det betyg eleven får är resultatet av det ordinarie skolarbetet som läraren kontinuerligt bedömer. Proven är bara *en* del av den samlade bedömningen.

Vänliga hälsningar från

Frågor och synpunkter tas gärna emot per telefon eller fax: 018 / 471 13 25.
Postadress: Box 1834, 751 48 UPPSALA

Till lärare som undervisar i engelska, skolår 9 i grundskolan och i den grundläggande vuxenutbildningen, läsåret 1997-1998

ÄMNESPROV I ENGELSKA FÖR SKOLÅR 9, VT 1998

De elever som nu går i skolår 9 i grundskolan har under år 7-9 arbetat enligt Lpo 94 och skall ges betyg enligt det mål- och kriterierelaterade systemet. Nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik kommer att ges under vårterminen 1998. Dessa prov är obligatoriska och syftar till att

- hjälpa läraren att bedöma om/hur väl enskilda elever nått målen för respektive ämne
- ge stöd för betygsättning
- bidra till att betygen blir jämförbara över landet.

Rektorer på samtliga skolor med undervisning i år 7-9 har i brev från Skolverket underrättats om ämnesprovets huvudsakliga uppläggning och placering i tid. Samtliga prov börjar distribueras i vecka 6 vt 1998. Proven skall i grundskolan ges under perioden v 7-20. Några provdelar kan genomföras när som helst under perioden, medan vissa andra delar skall genomföras på bestämda dagar. Rektor kan dock, om särskilda skäl föreligger, besluta om annan utläggning, dock efter de datum som fastställts (se SKOLFS 1997:22).

Samtliga prov skall ses som en konkretisering av läroplanens kunskapssyn och av ämnessynen i respektive kursplan. Detta innebär bl a att eleverna ges tillfälle att visa så många sidor som möjligt av sin förmåga inom de olika ämnena. Givetvis kan dock inte alla delar av målen prövas i nationella prov, utan ämnesproven utgör ett komplement till lärarens kontinuerliga bedömning av elevernas kunskaper.

Ämnesprovet i engelska (ÄP 9) är konstruerat vid Avdelningen för språkpedagogik vid Göteborgs universitet. 1998 års prov har det övergripande temat "Living and Learning" och består av tre delar, kallade A, B och C, vardera med fokus på en viss förmåga: *mundlig interaktion* (A), *receptiv förmåga* (B) och *skriftlig produktion* (C).

Eftersom samma prov skall ges till alla elever, innehåller ämnesprovet i engelska uppgifter av mycket skiftande slag och på varierande svårighetsnivåer. Vid konstruktionen har en medveten strävan varit att åstadkomma innehållslig variation i provet och svårighetsmässig progression både inom och mellan de olika provdelarna.

Nedan följer en kortfattad beskrivning av de olika delarna i ÄP 9. Närmare information ges i det lärarmaterial som hör till provet.

Part A är ett muntligt prov, som kan läggas ut fritt under perioden v 7 - 20. Uppgiften innebär att 2 - 4 elever i taget samtalar med varandra om ett vardagligt och känt ämne, enligt en given modell. Förslag på praktiska arrangemang kring genomförandet av denna provdel ges i lärarmaterialet. Som stöd för lärarens bedömning av enskilda elevers muntliga förmåga finns kommenterade och bedömda elevexempel på band.

POSTADRESS	GATUADRESS	TELEFON	TELEFAX
Box 1010	Idrottsvägen 14	Nat 031-773 10 00vx, 031-773 2453 direktval	Nat 031-773 23 80
S-431 26 MÖLNDAL	Mölndal	Int +46 31 773 2453	Int +46 31 773 23 80
		E-MAIL: Gudrun.Erickson@ped.gu.se	

Part B, med provdatum **19 mars**, består av två avsnitt som genomförs med en paus på ca 30 min emellan. Den effektiva provtiden är ca 100 minuter.

Det första avsnittet av **Part B** tar ungefär 60 min och fokuserar elevernas förmåga att *läsa* olika typer av texter och att i sina svar visa att det förstått vad de läst. Den andra delen (ca 40 min) är inspelad på band och prövar elevernas förmåga att *lyssna* och förstå. Fråge- och svarstyperna i **Part B** varierar. I merparten av uppgifterna får eleverna själva producera svar, men det förekommer också vissa flervalsuppgifter. Utförliga bedömningsanvisningar med kommenterade exempel på elevsvar kommer att tillhandahållas.

Part C fokuserar elevernas förmåga att uttrycka sig fritt i skrift och har provdatum den **1 april**. Provtiden är satt till (max) 80 minuter. Eleverna kommer att få välja mellan två olika ämnen, som båda har anknytning till det övergripande temat för provet. Även i detta fall ges betygsatta och kommenterade elevexempel som stöd för lärarens bedömning.

Anpassning av proven kan göras för enskilda elever med särskilda behov. Grundregeln är här att dessa elever skall få den hjälp de är vana vid. Detta kan t ex innebära utökad provtid, förstörd text etc (se vidare Skolverkets Nyhetsbrev 1996-09-23). Vidare kan, om särskilda skäl föreligger, **Part B** för dessa elever delas upp på två separata tillfällen.

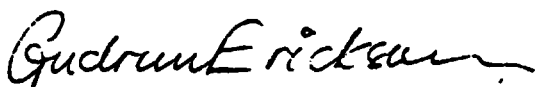
Anvisningar för betygsättning kommer att skickas ut tillsammans med proven. I **Part A** och **C** ges bedömda och kommenterade exempel på muntlig respektive skriftlig produktion, i **Part B** kommenterade poänggränser. Resultaten på de olika delarna sammanställs i en sk kunskapsprofil på provet för varje elev. I slutänden skall ett sammanfattande provbetyg sättas. Anvisningar angående detta kommer att ges i lärarmaterialet. Gränser kommer att anges för betygen *Godkänd* och *Väl godkänd*. Betyget *Mycket väl godkänd* skall givetvis användas, men kraven för detta betygssteg bestäms lokalt – detta eftersom inga nationella kriterier finns för detta betyg.

Ämnesprovet i engelska har konstruerats under en lång tidsperiod och under medverkan av många lärare som är aktiva i grundskolan. Dessutom har speciallärare och lärare i den grundläggande vuxenutbildningen deltagit i arbetet. Bl a har hänsyn tagits till synpunkter angående ÄP 9 som framfördes i de lärarenkäter som gavs i samband med standardproven 1995 och 1996. Samtliga uppgifter i provet har prövats ut i stor skala och vid flera tillfällen, både i skolår 9 och i den grundläggande vuxenutbildningen. I anslutning till detta har medverkande lärare lämnat värdefulla kommentarer. En systematisk kartläggning av elevers uppfattningar om de olika provdelarna har också haft stor betydelse i konstruktionen av provet.

I samband med att detta brev distribueras till lärare kommer även eleverna i skolår 9 i grundskolan att få ett brev med information om samtliga tre ämnesprov. Brevet till eleverna kan också användas som information till målsman.

Vi hoppas att ÄP 9 skall fungera bra både för elever och lärare, och vi ser fram emot en fortsatt dialog angående de nationella provens utformning.

Med vänliga hälsningar

Gudrun Erickson
provansvarig ÄP 9 engelska

Lärarhögskolan i Stockholm

Institutionen för pedagogik

PRIM-gruppen

Astrid Pettersson

Datorpost: astrid.pettersson@lhs.se

Katarina Kjellström

Datorpost: katarina.kjellstrom@lhs.se

I (2)

1997-10-28

36/97

Till lärare som undervisar i matematik, skolår 9, i grundskolan och i den grundläggande vuxenutbildningen, läsåret 1997–1998

Ämnesprov i matematik för skolår 9, vt 1998

De elever som nu går i skolår 9 i grundskolan har under år 7–9 arbetat enligt Lpo 94 och ska få betyg enligt det mål- och kriterierelaterade systemet. Nationella ämnesprov i svenska, engelska och matematik kommer att ges under vårterminen 1998. Dessa prov är obligatoriska och syftar till att

- hjälpa läraren att bedöma om/hur väl enskilda elever nått målen för respektive ämne
- ge stöd för betygsättning
- bidra till att betygen blir jämförbara över landet.

Rektorerna på samtliga skolor med undervisning i år 7–9 har i brev från Skolverket underrättats om ämnesprovets huvudsakliga uppläggning och placering i tid. Samtliga prov börjar distribueras i vecka 6 vt 1998. För matematikens del innebär det att distributionen sker vid två olika tillfällen. Proven ska ges i grundskolan under perioden v 7–20. Några provdelar kan genomföras när som helst under perioden, medan vissa andra delar ska genomföras på bestämda dagar. Dessa provdelar distribueras till skolorna senast veckan före de fastställda provdagarna. Matematikens fastställda provdagar är den 21 april och den 24 april. Rektor kan dock, om särskilda skäl föreligger, besluta om annan utläggning, dock *efter* de datum som fastställts (se SKOLFS 1997:22).

Samtliga prov ska ses som en konkretisering av läroplanens kunskapsyn och av ämnessynen i respektive kursplan. Detta innebär bl a att eleverna ges tillfälle att visa så många sidor som möjligt av sin förmåga inom de olika ämnena. Givetvis kan dock inte alla delar av målen provas i nationella prov, utan ämnesproven utgör ett komplement till lärarens kontinuerliga bedömning av elevernas kunskaper.

Vår ambition är att ge läraren ett så brett bedömningsunderlag som möjligt av elevens kunskaper i matematik. *Ämnesprovet i matematik* omfattar därför olika delprov som ska ge eleven möjlighet att visa sina kunskaper i matematik både skriftligt och muntligt. De olika delproven skiljer sig både vad gäller kunskapsinnehåll, arbetssätt, redovisnings- och bedömningsätt. Eleven ska på alla delprov utom ett ha tillgång till miniräknare.

Några delprov kan klassen arbeta med när som helst under vårterminen. Ett av dessa delprov består av korta uppgifter som prövar tal- och symboluppfattning. Delprovet ska göras utan hjälp av miniräknare och uppgifterna är av det slag att eleverna vinner tid på att räkna i huvudet. Tidsåtgång ca 20 minuter.

I ett annat delprov ska eleverna diskutera uppgifter i par och redovisa individuellt. Tidsåtgång 40–60 minuter. Liknande uppgifter finns i Skolverkets diagnostiska material för skolår 7 (t ex del 4 och 7).

Ämnesprovet innehåller också en muntlig del, som avser att bedöma elevens förmåga att kommunicera matematik. Underlaget kan vara matematiska problem som inbjuder till diskussioner. Uppgifterna kan läggas in som kortare eller längre pass då och då under terminen. Närmare beskrivning och förslag till genomförande samt aspekter på bedömning kommer i informationsmaterialet som medföljer provet.

De delprov som ska genomföras på de fastställda provdagarna består av uppgifter där eleven ska lämna fullständiga redovisningar av sina lösningar. I det första finns flera kortare uppgifter medan det andra består av två mer omfattande uppgifter. Liknande uppgifter finns även här i Skolverkets diagnostiska material för skolår 7. Eleverna ska arbeta 80 minuter med var och en av dessa delprov.

Till provet finns ett informationsmaterial. Det levereras till skolorna, tillsammans med de första provdelarna, under vecka 7. I informationsmaterialet finns bl a exempel på hur elevarbeten ska bedömas.

Under vårt arbete med konstruktion och utprovning av proven har vi fått värdefull hjälp av många lärare i matematik i såväl grundskola som i grundläggande vuxenutbildning. Många skolor har prövat ut enskilda uppgifter. Lärare och elever har lämnat värdefulla synpunkter på innehåll, uppläggning och bedömning. Vi har också tagit till vara våra erfarenheter av arbetet med standardproven liksom vårt utvecklingsarbete med det första nationella kursprovet för kurs A på gymnasiet.

Vi strävar efter fortsatt tät kontakt med lärare och elever – det är nödvändigt både för utvärdering och utveckling av proven.

I samband med att detta brev distribueras till lärare kommer även eleverna i skolår 9 i grundskolan att få ett brev med information om samtliga tre ämnesprov. Brevet till eleverna kan också användas som information till målsman.

Vi hoppas att ämnesprovet ska fungera bra både för elever och lärare, och vi ser fram emot en fortsatt dialog angående de nationella provens utformning.

Vänliga hälsningar

Astrid Pettersson
Projektledare

Katarina Kjellström
Provansvarig

1998-02-27

dnr 97:475

Till rektor
fvb till berörda lärare

Rapportering av resultat från ämnesprov i år 9 vårterminen 1998

Skolverket samlar in resultat från ämnesproven i år 9 från samtliga elever i ett urval om 34 kommuner. Din skola ingår i urvalet av grundskolor för insamling av resultat från ämnesproven.

Syfte

Ett av Skolverkets övergripande verksamhetsmål är att "aktivt främja och säkra uppfyllelsen av de nationella målen. Därvid skall särskilt verksamhetens kvalitet och likvärdighet hävdas".

Insamling av provresultat behövs för arbetet med att följa upp och utvärdera kvaliteten i svensk skola, för forskning och för utveckling av proven. Vi kommer under hösten att presentera en nationell resultatbild som kan användas som jämförelsematerial för skolor. Resultaten kommer inte att presenteras så att enskilda skolor kan identifieras.

Rektors ansvar

De skolor som är med i urvalet är skyldiga att inrapportera resultatet av ämnesproven i år 9 (SKOLFS 1997:22 6 §). Denna skyldighet inkluderar också att tillhandahålla det material som efterfrågas av de institutioner som konstruerar proven, såsom lärarenkäter och elevlösningar.

Sekretess

Resultatblanketterna skyddas av statistiksekretess till följd av att personnummer används som elevidentifikation (SokrL (1980:100) 9 kap 4 §). Enskilda elever kommer inte att kunna identifieras.

Insamlingen

Tillsammans med detta informationsbrev skickas resultatblanketter för redovisning av provresultat i svenska, engelska och matematik. Dessutom finns ett försättsblad medskickat som alltid skall sändas tillsammans med resultatblanketterna vid inskickning av resultaten. Statistiska centralbyrån, SCB, administrerar Skolverkets insamling av provresultat varför de ifyllda resultatblanketterna skickas till SCB, Skolstatistik, 701 89 ÖREBRO så snart möjligt, dock senast den 25 maj 1998.

Universitetsinstitutionerna som konstruerar ämnesproven samlar in kompletterande material som är speciellt viktiga för arbetet med att utveckla ämnesproven, såsom elevresultat på uppgiftsnivå och elevarbeten. Se bilaga 2 där denna del av insamlingen beskrivs närmare!

1998-02-27

dnr 97:475

Frågor?

Om Du har frågor om rutinerna kring inskickningen, resultatblanketterna m.m. är du välkommen att ringa SCB på tel 019-17 60 00, begär Ämnesprov i år 9. Om du har mer övergripande frågor om Skolverkets insamling av ämnesproven (syfte, användning etc.) kan du kontakta Anna Barklund, tel 08-723 3263, e-post anna.barklund@skolverket.se, eller Marika Wenemark, tel 08-723 3361, e-post marika.wenemark@skolverket.se.

Tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Marika Wenemark

Anna Barklund

+

038011401

Resultatblankett ämnesprov i Svenska år 9 1998

+

KARIN BOYE SKOLAN

Klass-/Gruppbezeichnung:

Lärarens namn (frivillig uppgift).....

Provresultat; poäng och/eller betygsbedömning.

Hämtas från resultatsammanfattningen.

Bakgrundsfakta (ifylls även för frånvarande elever):		Kön:		Annat m-mål ¹⁾	Terminsbetyg, ht-97:			Ej delt. alls ³⁾	Läsförståelse, delprov A				Ej delt.	Läsförståelse, delprov B				Ej delt.	Skrivande, delprov C				Ej delt.	Muntlig förmåga, delprov D				Ej delt.	Sammanvägt provbetyg (se läraranvisning):				
Elev nr	Personnummer	P	F		.	G	VG		MVG	Betyg . ²⁾	G	VG		MVG	Betyg . ²⁾	G	VG		MVG	Betyg . ²⁾	G	VG		MVG	Betyg . ²⁾	G	VG		MVG	Betyg . ²⁾	G	VG	MVG
EX	820923-6605		X			X			X				X			X			X			X			X							X	
1																																	
2																																	
3																																	
4																																	
5																																	
6																																	
7																																	
8																																	
9																																	
10																																	
11																																	
12																																	
13																																	
14																																	
15																																	
16																																	
17																																	
18																																	
19																																	
20																																	
21																																	
22																																	
23																																	
24																																	
25																																	
26																																	
27																																	

¹⁾ Annat modersmål än svenska²⁾ Ej uppnått målen³⁾ Om elev ej deltagit i någon provdel över huvud taget sätts kryss i kolumnen "Ej delt. alls". Om elev varit frånvarande från viss provdel markeras detta i kolumn "Ej delt." (för aktuell provdel).Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Skolverket

+

Blanketten insänds senast den 25 maj 1998 till
SCB, Skolstatistik, 701 89 Örebro

För frågor

+

Telefon

019-17 60 00

Bil. V:3